

Nota voor Gedeputeerde Staten

Ruimte

Stuknummer	Documentnummer				
	DOC-00751846				

Onderwerp Actieprogramma bodem en ondergrond 2025
Datum 11 maart 2025

1. Samenvatting

Op 23 april 2024 hebben GS de Agenda bodem en ondergrond 2024 – 2030 bestuurlijk vastgesteld. In het Limburgse coalitieakkoord 'Elke Limburger telt!', dat van toepassing is op de beleidsperiode 2023 – 2027, heeft de Agenda bodem en ondergrond 2024 – 2030 een plaats gekregen in het beleidskader 'Leefbare Steden en Dorpen'. De onderwerpen 'organisch stof beheer' in de bodem en 'mijnbouw(schade)' die in deze agenda worden behandeld zijn daarnaast onderdeel van de vastgestelde beleidskaders 'Perspectief Landelijk Gebied' en 'Provincie Midden in de Samenleving'.

De Agenda bodem en ondergrond 2024 – 2030 anticipeert op het veranderende speelveld op het gebied van bodem en ondergrond en verschaft inzicht in de ambitie en doelen van de provincie voor de komende jaren.

Het doel van de agenda is tweeledig:

- Inzichtelijk maken welke ambitie de provincie heeft op het gebied van bodem en ondergrond en hoe die ambitie is te vertalen in doelen en resultaten.
- Programmeren van benodigde activiteiten met de beschikbare middelen om de doelen te halen.

De agenda biedt een meerjarig kader bodem en ondergrond voor de periode 2024 – 2030 en bevat vijf doelen die de provincie uiterlijk in 2030 wil bereiken. De agenda is een integraal raamwerk op het gebied van bodem en ondergrond waaronder de nazorg van de voormalige steenkoolwinning. Welke acties en projecten voor 2025 daarvoor nodig zijn, zijn geconcretiseerd in het Actieprogramma bodem en ondergrond 2025 en is volgend op het voorgaande Actieprogramma bodem en ondergrond 2024.

Aan u wordt voorgesteld het Actieprogramma bodem en ondergrond 2025 vast te stellen en ten behoeve van de uitvoering hiervoor middelen beschikbaar te (laten) stellen, en de Statencommissie Leefomgeving te informeren.

2. Beoogd resultaat (output/outcome)

- Vaststellen van het Actieprogramma bodem en ondergrond 2025 en het aanwenden van de reserve 'bodem en ondergrond 2024 – 2030' ten behoeve van de uitvoering in 2025.
- De benodigde financiële middelen via de veegnota overboekingsvoorstellen bij de jaarstukken 2024 over te boeken naar 2025.
- Informerend stuk aan de Statencommissie Leefomgeving.

3. Toelichting

Agenda bodem en ondergrond 2024 – 2030

De op 23 april 2024 bestuurlijk vastgestelde Agenda bodem en ondergrond 2024 – 2030 anticipeert op het veranderende speelveld en verschaft inzicht in de ambitie en doelen van de provincie voor de komende jaren op het gebied van bodem en ondergrond. In het verlengde van de ambitie van het coalitieakkoord ('Met vertrouwen samen werken aan een beter en mooier Limburg') is in deze Agenda de volgende ambitie geformuleerd: "Bodem, een gezonde basis voor een beter en mooier Limburg". In het licht van deze ambitie zijn vijf doelen geformuleerd, te weten:

- A. Verbeteren van de bodem zodat deze geschikt is voor het gewenste gebruik.
- B. Herstellen en benutten van de (ecosysteem)diensten van de bodem.
- C. Voorkomen, herstellen en beheersen van de negatieve effecten van ingrepen in de (diepere) ondergrond.
- D. Realiseren van een duurzaam veilig en efficiënt gebruik van bodem en ondergrond (3D-ordening).
- E. Ontwikkelen van een kennispositie die toekomstig beleid fundeert.

De Agenda wordt jaarlijks geconcretiseerd in een Actieprogramma waarbij de genoemde doelen het kader vormen van de te verrichte activiteiten.

Actieprogramma bodem en ondergrond 2025

De doelen uit de Agenda bodem en ondergrond 2024 – 2030 vormt het kader voor het Actieprogramma 2025. Het Actieprogramma 2025 is ingedeeld naar de vijf doelen en onderverdeeld in de volgende activiteiten:

- A. Verbeteren van de bodem zodat deze geschikt is voor het gewenste gebruik.
 - Uitvoeren resterende taken bodemsaneringslocaties
 - Nazorg van het project 'warme overdracht en implementatie Omgevingswet-bodemtaken'
 - Opstellen definitieve versie en vaststellen van het grondwaterkwaliteitsbeleid
- B. Herstellen en benutten van de (ecosysteem)diensten van de bodem.
 - Bijdragen aan de uitvoering van het project Bodemvitalisering Limburg ('Gezond fundament! - een vitale Limburgse bodem door organisch stofbeheer')
 - Lobby en agendering EU-bodemmonitoringsrichtlijn
 - Advisering / doelmatige afweging belangen bij ontgroningen
- C. Voorkomen, herstellen en beheersen van de negatieve effecten van ingrepen in de (diepere) ondergrond.
 - Regie op uitvoering van de met EZK gemaakte afspraken over de aanpak van de na-ijlende effecten van de voormalige steenkoolwinning
 - Actualisatie afspraken over de aanpak van de na-ijlende effecten van de voormalige steenkoolwinning
 - Realisatie doorgroei informatiecentrum Nazorg Steenkoolwinning
 - Waarborgen gesteentemechanische veiligheid bij onderaardse kalksteengroeves
 - Adviseren Mijnbouwwet
 - Lobby en agendering herziening Mijnbouwwet

- D. Realiseren van een duurzaam veilig en efficiënt gebruik van bodem en ondergrond (3D-ordering).
 - Uitwerken en borgen structureerende keuzes en principes uit Kamerbrief Water en bodemsturend
 - Adviseren in diverse projecten waaronder Einstein Telescope
- E. Ontwikkelen van een kennispositie die toekomstig beleid fundeert.
 - Organiseren en faciliteren (regionale) kennisnetwerken
 - Implementeren van de Basisregistratie Ondergrond
 - Inventariseren aanwezigheid geprioriteerde zeer zorgwekkende stoffen / uitvoeren PFAS-bronnenonderzoek
 - Actualiseren ondergrondmodellen

Informereren Statencommissie Leefomgeving

Voorgesteld wordt om de Statencommissie via een informerend Statenstuk te informeren en de financiële borging te effectueren via de veegnota overboekingsvoorstellen bij de jaarstukken 2024 (zie ook Financiële aspecten onder paragraaf 9).

4. Bestuurlijke aandachtspunten

Het coalitieakkoord "Elke Limburger telt!" ruimt een centrale plaats in voor vitale (landbouw)bodems en water en bodem sturend(er) in ruimtelijke planvorming. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn taken op het gebied van chemische bodemkwaliteit van provincie naar gemeenten gedecentraliseerd. EU-regelgeving is in ontwikkeling op het gebied van gezonde en vitale bodems en een herziening van de Mijnbouwwet kan gevolgen hebben voor de provinciale rol als het om de diepere ondergrond gaat. De langdurige nazorg op de steenkoolwinning vraagt sowieso een stevige provinciale regie.

De Agenda bodem en ondergrond 2024 – 2030 anticipeert op het veranderende speelveld en verschaft inzicht in de ambitie en doelen van de provincie voor de komende jaren op het gebied van bodem en ondergrond. De concretisering wordt vastgelegd om jaarlijkse actieprogramma's.

De Agenda bodem en ondergrond 2024 – 2030 heeft een plaats gekregen in het vastgestelde beleidskader 'Leefbare Steden en Dorpen'. De onderwerpen 'organisch stof' in de bodem en 'mijnbouw(schade)' die in deze agenda worden behandeld zijn daarnaast onderdeel van de vastgestelde beleidskaders 'Perspectief Landelijk Gebied' en 'Provincie Midden in de Samenleving'.

5. Lobby – aspecten

n.v.t

6. Relatie met Programmabegroting

De Agenda bodem en ondergrond 2024 – 2030 maakt in de Programmabegroting 2025 onderdeel uit van programma 5. Leefbare Steden en Dorpen. Het Actieprogramma bodem en ondergrond 2025 maakt deel uit van het product 5.1.4 Bodem en ondergrond.

7. Juridische aspecten

n.v.t.

8. Inkoop- en aanbestedingsaspecten

n.v.t.

9. Financiële en cofinancieringsaspecten

De uitvoering van de actieprogramma's wordt gefinancierd uit de reserve bodem en ondergrond 2024 – 2030 (fcl 212201). De reserve is ingesteld met de vaststelling van de Agenda bodem en ondergrond 2024 – 2030 (GS 23 april 2024) en wordt ieder jaar aan GS verantwoord (en via de jaarrekening aan PS). Bij vaststelling van Agenda was de stand van de reserve bodem en ondergrond 2024 – 2030: € 3.683.802. Echter, hebben er in 2024 nog een aantal mutaties binnen deze reserve plaatsgevonden. Deze zijn in onderstaand overzicht opgenomen.

In 2024 was ten behoeve van de uitvoering van het actieprogramma bodem en ondergrond 2024 een budget geraamd van: € 262.500. Hiervan is € 75.734 gerealiseerd. Als gevolg van niet meer in rekening gebrachte verwachte facturen ten laste van 2023 (transitoria), is in 2024 € 5.599 toegevoegd aan het budget. Daarmee is volgens de jaarrekening 2024 in totaal € 70.135 gerealiseerd. Een overzicht van de realisatie in 2024 (zowel op inhoud als op budget) is weergegeven in bijlage B van onderhavig actieprogramma.

De financiële verantwoording van de nazorg van de voormalige steenkoolwinning vindt plaats via het Actieplan nazorg steenkoolwinning 2024-2025 (Doel Uitkering Effect Steenkoolwinning) en vindt dus niet plaats via het Actieprogramma bodem en ondergrond 2025.

Het benodigd budget ten behoeve van de uitvoering van het actieprogramma bodem en ondergrond 2025 is geraamd op € 175.500 (zie ook toelichting hoofdstuk 3 en bijlage A).

Bovenstaande resulteert in het volgende overzicht:

	Mutatie	Reserve
Beginstand reserve bodem en ondergrond 2024 – 2030 t.b.v. uitvoering Actieprogramma bodem en ondergrond 2024		€ 3.683.802
Mutaties 2024		
» Beoogde aanwending 'Fasering wegvak N270' niet geëffectueerd	€ 200.000	
» Toevoeging i.v.m. lagere realisatie voor Limburgs aanvalsplan stikstof (GS 28-1-2020)	€ 17.449	
» Gerealiseerd budget door uitvoering Actieprogramma bodem en ondergrond 2024	- € 70.135	
Beginstand reserve bodem en ondergrond 2024 – 2030 per 1-1-2025		€ 3.831.116
Geraamd budget Actieprogramma bodem en ondergrond 2025 (fcl 68196)	- € 175.500	
Geraamd budget Limburgs aanvalsplan stikstof (fcl 69180)	-€ 41.000	
Verwacht restant reserve bodem en ondergrond 2024 – 2030 d.d. 31 dec 2025		€ 3.614.616

Actieprogramma bodem en ondergrond 2025

Voorgesteld wordt om in de begroting 2025 ten behoeve van fcl 68196, 514 Actieprogramma bodem en ondergrond 2025 een bedrag op te nemen van € 175.500.

De specificatie van de kosten is terug te vinden in het Actieprogramma bodem en ondergrond 2025 (zie bijlage 1 van deze nota / hoofdstuk 3 en bijlage A van het Actieprogramma).

Het benodigd budget € 175.500 wordt via de veegnota overboekingsvoorstellen bij de jaarstukken 2024 overgeboekt naar 2025. De dekking vindt plaats via aanwending vanuit de reserve 'bodem en ondergrond 2024 – 2030'.

10. Relatie met aanpak coronacrisis

n.v.t.

11. Arbeidsmarktbeleid

n.v.t.

12. Effecten op CO₂ en stikstof emissies (effecten op klimaat en biodiversiteit/beschermde natuur)

n.v.t.

13. Digitalisering & data governance

De via het Actieprogramma bodem en ondergrond 2025 verkregen en toekomstige data die relevant zijn voor de beleidsvelden van de Provincie Limburg zullen worden geborgd in (interne) systemen en processen. Voorbeelden hiervan zijn onder andere het bodeminformatiesysteem, de landelijke voorziening Basis Registratie Ondergrond en de Atlas Limburg voor geografische gegevens. Deze data worden onderdeel van het provinciaal datafundament. Over het proces hieromtrent vindt afstemming met cluster O&I plaats.

14. Formatieve aspecten

De uitvoering van het Actieprogramma bodem en ondergrond 2025 is met de bestaande formatie voorzien.

15. Samenwerking/afstemming andere clusters

Dit voorstel is in samenwerking met de clusters FIN, VTH en O&I tot stand gekomen.

16. Voorstel

Uw college wordt verzocht om:

1. het Actieprogramma bodem en ondergrond 2025 vast te stellen;
2. in te stemmen met bijgevoegd informerend Statenstuk en verzenden aan de Statencommissie Leefomgeving;
3. in te stemmen met het benodigde bedrag van € 175.500 voor de uitvoering van het Actieprogramma bodem en ondergrond 2025. Dit bedrag wordt via de veegnota overboekingsvoorstellen bij de jaarstukken 2024 overgeboekt naar 2025. De dekking vindt plaats via de aanwending vanuit de reserve 'bodem en ondergrond 2024-2030'.